

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan zvečer, izmči nedelje in praznike, ter veča po pošti prejema: avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrta leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrta leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanje naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vseučiliška debata

v poslanski zbornici dne 6. dec.

II. Govor dr. Ploja.

(Konec.)

Gospoda moja! Tajni se, da bi bili dani znanstveni pogoji za ustanovitev jugoslovenskega vseučilišča. Glede Hrvatov in Srbov mi pač ni treba ničesar dokazovati, saj imajo že danes vseučilišče v Zagrebu, veliko šolo v Belgradu in v Zagrebu cvetočo akademijo znanostij. Pač pa hočem glede slovenskega naroda dokazati, da so dani znanstveni pogoji. Pred vsem moramo povdarjati, da omika in kulturna stopnja, ki jo zavzemajo danes avstrijski narodi, ni produkt delovanja kacega posameznega naroda, ampak je sad skupnega delovanja vseh avstrijskih narodov. (Jako dobro!) Tudi mi Slovenci smo pri tem kulturnem delu odlično sodelovali in sicer v večji meri, kakor je bilo to pričakovati po našem številu.

Omenil sem že, da zamore pri presojanju tega vprašanja biti merodajno samo razmerje mej avstrijskimi narodi in da se mora to vprašanje konkretizirati, če stori pri tem kulturnem delu Nemeč v Avstriji več kakor Slovan v Avstriji. Samo tako se mora glasiti to vprašanje.

Vedno sklicevanje ubozih sorodnikov na bogatega strica v Ameriki — in tako umevam sklicevanje Nemcev na visoko kulturo Nemcev v Nemčiji — tu ne pride v poštev. Če pa vzamemo v poštev samo delovanje avstrijskih Nemcev, potem lahko mirno rečemo: delovanje avstrijskih Slovanov nikakor ne zaostaja za delovanjem avstrijskih Nemcev. (Medklici. Dr. Pommer: Pozabili ste Grillparzerja, Mozarta.) Samo malo potrpljenja; to sta menda jedina, ki jih poznate.

Ako me vprašate, v koliko so pri kulturnem delovanju sodelovali Slovenci, vam naštejemo celo vrsto imen in vam ž njimi dokažem, da so Slovenci dali celo vrsto učiteljev ne samo srednjim šolam, ampak tudi visokim šolam. Začnem s srednjimi šolami.

Tisti izmed vas, ki ste absolvirali srednjo šolo, se boste morda še spominjali, da ste studirali matematiko po učni

knjigi Slovenca Močnika. (Dr. Lemisch: Da, to je grozna knjiga.) Matematika je morda grozna, Močnikova knjiga gotovo ne. Tisti, ki so rabili logaritme, so rabili one, ki so bile vzete iz knjige Thesaurus logarithmorum učenjaka Vega. To je bil na Kranjskem rojen Slovenec. (Baron Hackelberg: Ali so logaritme tudi slovenske?) Mislim, da bi gospodje tovariši take medklice pač lahko opustili, saj se ž njimi samo kompromitirate.

Geografije ste se učili po učni knjigi Slovenca Kluna, kot pomoček ste rabili Kozenov zemljevid; naravoslovja ste se učili po učni knjigi Slovenca Vrečka, zgodovine po učni knjigi Čeha Gindelyja, avstrijskega domoznanstva po učni knjigi Čeha Hanáka, somatologije po učni knjigi Čeha Woldřicha.

Sedaj mi pa, prosim, povejte: Koliko porabnih učnih knjig so pa spisali avstrijski Nemci? (Klic: Tako vprašanje je največja frivolnost. Smeh. Dr. Pommer: V katerem jeziku pa so vse te knjige spisane?) Seveda v nemškem, saj so jih pisatelji morali spisati v tem jeziku, da so se rabile in prodale.

Zdaj, gospoda, prehajam k vseučiliščem in opozarjam, da sta že v 16. stoletju dva Slovenca, neki Matija Grbec, imenovan slavni Ilirec, in neki Matija Vlasič bila profesorja na vseučilišču v Tübingenu in imela velik ugled. Opozarjam naj, da je bil neki Žiga, rodom Slovenec, profesor nemške zgovornosti in nemškega jezika na vseučilišču na Dunaju in da je ta mož Nemcem ustvaril izraz »Sternwarte«. Opozarjam naj, da je v začetku 19. stoletja Slovenec Dolinar na dunajskem vseučilišču učil cerkveno pravo in rimsko civilno pravo, da je spisal znanstveno knjigo o avstrijskem zakonskem pravu, ki še danes služi kot nedosežen zaklad, iz katerega zajema vsak, kdor se bavi z vprašanji avstrijskega zakonskega prava. Opozarjam, da je bil na vseučilišču v Lvovu Slovenec Matija Čop profesor latinskega in grškega jezika, da je ta učenjak govoril 12 jezikov in pisal... (Dr. Pommer: Kako bi se mu bilo godilo, ako bi znal samo slovenski?) Mi smo tako pametni, da se učimo tudi

druzih jezikov. (Medklici.) Opozarjam na profesorja dra. Kranjca, rojenega Slovenca, znanega pisatelja sistema avstrijskega civilnega prava, ki je v novi, po prof. dru. Pfaffu in nazadnje po prof. dru. Ehrenzweigu prirejani izdaji jedina sistematična učna knjiga vsega avstrijskega civilnega prava.

Dalje naj opozorim na to, da so zadnji čas na dunajskem vseučilišču delovali trije možje, ki slove daleč čez avstrijske meje radi svojih odličnih zaslug na polju znanosti. To so profesor Miklošič, ki je jezikoslovju odprl nova pota, profesor Čičman, ki je v stroki orijentalnega cerkvenega prava razkril mnogo novega in profesor Štefan, ki je bil slaven fizik. Imenujemo vam lahko še več imen, kakor Jagič, Krek, Klemenčič, Šubic itd., a mislim, da sem naštel že dovolj imen in ž njimi tudi dokazal, da so Slovenci postavili mnogo, celo vrsto uglednih učenjakov, ki so sodelovali pri tem, kar vedno imenujete nemško kulturo in nemško znanost.

Gospoda moja! Contra-governiki, zlasti tovariš dr. Wolffhardt so tudi povdarjali, da slovenski jezik v svojem razvoju še ni toliko napredoval, da bi bil primerno sredstvo za znanstvena predavanja in za znanstveno delovanje. Tu naj omenim, da so bila od leta 1849. naprej na vseučilišču v Gradcu predavanja o avstrijskem civilnem pravu, o avstrijskem kazenskem pravu in o filozofiji. Prav interesanten je v tem oziru katalog o javnih predavanjih na c. kr. Karola Franca vseučilišču v Gradcu v poletnem tečaju l. 1851.

Strmite gospoda! Jeden del tega leksijskega kataloga je spisan tudi v slovenskem jeziku in se glasi na trinajsti strani tako-le:

Vaja v slovenskih pobožnih nagovorih v petkih popoldne 2 do 3, Dr. Robič.

Austrijsko deržavljansko pravo skoz 7 ur, dopoldne od 8 do 9 in popoldan o pondelkih in petkih od 4 do 5, docent Dr. Jožef Krainz.

Red kazenske pravde, četirikrat na teden, popoldan: ponedeljek in petek od 3 do 4, sredo in sabota od 4 do 5, Prof. Dr. Janez Kopač.

O avstrijskih kaznovavnih postavah

čež hudodelstva, popoldan: v ponedeljek od 2 do 3, torek, sredo in sabota od 3 do 4, Dr. Josip Skedl.

Ko je Kranjc odstopil vsled političnih diferenc in ker se ni ugodilo njegovi prošnji za profesorsko mesto na tem vseučilišču ter je dr. Kopač sledil njegovemu vzgledu, čitamo v katalogu za poletni tečaj 1854:

Vaja v krčanskim nauku o petkih popoldne 2 do 3, Prof. Tosi.

Knjigo kazenskih postav čez hudodelstva razlaga skoz 4 ure na teden; ponedeljek, torek, sredo i petek Dr. Jože Skedl.

Kar je bilo mogoče leta 1849., je, to boste menda vender priznali, mogoče pač tudi danes, saj priznavate sami, da se je slovenski jezik v zadnjih desetletjih prav posebno razvil. Mislim torej, da v tem oziru absolutno nobenih zaprek ni. Zapreke vidijo samo tisti, ki Jugoslovanom ne privoščijo napredka v kulturi in povzdige narodne zavednosti, ker prav dobro vedo, da bi se vsled tega poslopje takoimenuvane nemške posestni na Spodnjem Štajerskem podrla, kakor iz kart sestavljena hiša. (Pritrjevanje.)

Gospoda moja! Ker je ura že pozna in je bila razprava dolga, nečem dlje govoriti. Mislim, da sem vprašanje o ustanovitvi jugoslovenskega vseučilišča na vse strani pojasnil, in laskam si, da sem same stvarnosti navajal, dasi me medklici k temu niso vspodbujali.

Predno končam, naj specijelno na gospode z leve strani izrečem apel. Vi ste — tega niti 14 dni ni — izdali razglasilo, da ste pripravljeni sodelovati pri uravnavi narodnostnih preprirov in v to svrhu obljubili udeležiti se dotičnega posvetovanja

Mislim, da ne morete bolje dokazati, da je Vaš namen, sodelovati pri poravnavi narodnih preprirov, resničen, da ne morete bolje preludirati dotičnemu posvetovanju, kakor če ne delate težav zahtevi, ki ima zgolj kulturni značaj, kakor ga ima zahteva glede ustanovitve vseučilišča na popolnoma slovenskih tleh.

Če tega ne storite, potem pokažete, da ste mojstri v slogu, da ste mojstri v tem, kako se z jezikom prikrivajo misli, potem pokažete, da je ves Vaš fond na

LISTEK.

Slovensko gledališče.

„Smiljana“.

Opera v štirih dejanjih. V duhu narodne glasbe zložil F. S. Vilhar, besedilo spisal M. Krekovič.

Naš rojak F. S. Vilhar, dobroznani slovenski komponist, je uglasbil pred par leti opero »Smiljana«, katero so prvič uprizorili pred dvema letoma v Zagrebu z jako lepim vspehom. Vkljub temu je pozneje skladatelj svojo opero temeljito predelal, razširil in mnogostranski, zlasti orkestralno izdatno izboljšal. V novi obliki se vprizori opera, umotvor domačega skladatelja sedaj tudi na slovenskem odru.

»Smiljano« preveva skozi in skozi pristno narodni duh, a tudi dejanje je slovensko, saj se vrši na hrvatsko-bosenski meji in sicer časa zasedbe Bosne. Smiljana (sopran) je hči krčmarja Gjūkana (bas), snubita jo Marko (bariton), bogat postaren kmet in njegov pastorek Nikola (tenor). Manjše vloge imajo: Božo, mlad kmet in njegova sestra,

Márica, Marta, vaško dekle in sodnijski sluga.

Prvo dejanje. Zbor deklet prepeva pri vodnjaku sredi vasi. Márica je otožna, zato jej to petje ne ugaja. Porogljiva in spletkarska Marta pa jo zbada, da je njena nevolja pač posledica dejstva, ker je Nikola več ne mara, temveč ljubi Smiljano. Pove ji tudi, da bi dobil rad Smiljano stari Marko, ki hoče njenemu očetu Gjūkano prodati še danes hišo, ker mu dolguje 600 gld. Potem bo konec Smiljanine gizdavosti. Márica zagovarja Smiljano ter ji želi srečo z Nikolo. Pozneje nastopita Nikola in Smiljana, katerima Márica razodene Markovo grdo nakano. Nikola prisega Smiljani, da ostane trden v svoji ljubezni kot hrast v gori, Smiljana pa ga zagotavlja, da mu hoče ostati zvesta na veke. Tedaj pride še Božo, Maričin brat, ki se zjedini s prijateljem Nikolo, da hočeta pregovoriti Marka, da opusti svojo sramotno namero. Ako pa se jima to ne posreči, skrbel bo Božo za Smiljano in njenega očeta Gjūkano, dokler ne dobi Nikola svojega premoženja, katero ima varuh Marka v varstvu.

Drugo dejanje. Gjukan pije pred hišo in zmerja hčer Smiljano, da misli le na ljubezen, a zanemarja hišo in očeta. Ukaže ji prinesiti dolžna pisma in overiti se, ali je sodnija res odredila prodati hišo, kar mu Smiljana s pismi potrdi. Tedaj pride Marko, katerega skuša Smiljana pregovoriti, da ne bi prodal njene rojstne hišice. A ko jo hoče zaljubljeni stari Marka objeti, mu da Smiljana zaušnico. »Moja bo še hujša«, pravi Marko in odide.

Začuje se boben. Notar, sodnijski sluga, ljudstvo, Marko in dr. pridejo. Začne se licitacija, a nihče se ne oglasi, da bi kupil hišo. Nikola prosi, naj bi se licitacija opustila ter ponuja v jamstvo vse svoje premoženje. Tega pa ne privoli njegov varuh Marko. Hiša ostane končno Marku za 601 gld. Ljudstvo graja Marka, da jemlje hišo lastnega sorodnika, a v tem trenutku začne hiša goreti. »Tu imaš hišo«, pravi Gjukan, toda predno ga more izročiti Marko sodišču, zbeži v gorečo hišo. Nikola ga hoče rešiti, a prinese že mrtvega nazaj.

Tretje dejanje. Nikola je v jutranji zarji zaspal. Vile rajajo okoli njega, a ko se zdani, izginejo. Nikola se zbudi,

v stolpu zazvoni in mesto izginolih vil pride Smiljana. Zaljubljenca si obljubujeta večno zvestobo. Nikola, ki mora sedaj k vojakom, pa svari še zadnjič svojo ljubico pred Markom. Starec se dela blaznega, a nastavlja s tem Smiljani nove mreže. Smiljana poklekne pred kip matere božje in moli: »Majka božja, ti se smiluj!«

Mej tem se prikrade tiho Marko. Smiljana se mu hoče umakniti, pri tem pa pada skoro v prepad poleg kapelice, a Marko jo reši. Prisega ji, da jo ljubi, pripoveduje, kako je bogat, a da Nikola ne bo imel ničesar, ker je mati zapustila vse njemu; opisuje ji vse ugodnosti, ki bi jih imela na njegovi strani in ji končno da še zlato verižico, katera omami Smiljano, da se zaobljubi Marku, pobegniti z njim v Bosno. V zadnjem prizoru pa se pojavi v ozadju spletkarica Marta, ki je videla, kako se je prodala nezvestnica Smiljana starcu Marku.

Četrto dejanje. Marta izdaja Smiljanino izdajstvo Márici in Božu, ki gresta z drugim ljudstvom v cerkev. A Marica neče tega verjeti in hoče izvedeti od Smiljane same resnico. Smiljana prisega, da je Marku verižico vrnila. A la-

čutilih narodne pravičnosti izčrpan v tistem trenutku, ko se Slovani oglase za izpolnitev popolnoma opravičenih in naravnih kulturnih zahtev.

Če danes tudi ne dosežemo namena našega nujnega predloga, zato še ne bomo obupali. Naše zahtevanje, da se ustanovi jugoslovansko vseučilišče, ne izgine, obnavljali je bomo pri vsaki priliki, in upamo, da v ne predolgem času doživimo, da se v naši metropoli, v naši lepi Ljubljani ustanovi vseučilišče ter razvije uspešno delovanje v blagor duševnega razvoja Jugoslovancov. S tem končam. (Živahno odobravanje in ploskanje. Govorniku se čestita).

V Ljubljani, 19. decembra.

Političen položaj.

Avstrijska zbornica je bila te dni čudovito delavna; v enem samem dnevu je dognala konec debate o kmetijskih zadrukah in debato o zakonu glede zavarovalnic ter sprejela še 9 manjših zakonov. Ali je provzročila to delavnost Koerberjeva grožnja z razpustom zbornice in z absolutizmom ali je poslancem tako nujno na počitnice, se ne ve. Gotovo je, da je zbornica s svojo predbožično nalogo pri kraju. Toda vzlic temu se položaj ni izboljšal. Delajo se sicer že na vseh straneh priprave za pravna pogajanja med Čehi in Nemci, toda upanje, da se kaj odločilnejšega doseže, je šlo malone že po vodi. Vsenemci se pogajanj niti ne udeležé, s tem pa je pomen in uspeh pogajanj že naprej izjalovljen in onemogočen. Vsenemci so danes vendar odločilen faktor med nemškimi strankami na levi. V nedeljo bo imel češki izvrševalni klub v Pragi sejo radi notranjega položaja in bodočih pogajanj.

Trozveza in Italija.

Francoski politiki in najuglednejši listi so začeli odločno delati za to, da se ne sklene več dosedanja trozveza, nego da se Italija oddruži Avstro-Ogrski in Nemčiji ter pridruži Franciji. Listi dokazujejo, koliko škoda je imela Italija od trozveze in koliko koristi bo imela od zveze s Francijo, ki ji Tripolis naravnost ponuja. Baje so tudi italijanski odločilni krogi za zvezo s Francijo ter je zunanji minister Prinetti odločen nasprotnik zveze z Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Nemški listi pa strašijo Italijo, da more priti na Francoskem že v kratkem na krmilo jezuitsko-klerikalna večina z Mélinom ali Dupuyem na čelu.

Bulgarsko ministrstvo odstopilo.

Karavelov in njegov kabinet sta demisionirala. Demisija se je sporočila sobranju. Povod demisiji je dejstvo, da je pariška banka svoja pogajanja radi posojila 10 milijonov frankov pretrgala. Pogodba bi se bila morala skleniti do 10. t. m., ker pa sta bila proti visokim pogojem banke opozicija in del večine, je banka izjavila, da pogodbe ne sklene. Bulgarija pa rabi začetkom leta 1902 brezpogojno 10 milijonov frankov. Radi mnogih dolgov in velike revščine v kneževini pa nima niti pri svojem glavnem upniku, pri imenovani pariški banki nobenega kredita več. Banka je hotela imeti skoraj absolutno upravo tobačnega monopola, nadzorstvo in vod-

gala je. Tedaj pride Nikola, ji od zadaj zatisne oči, a Smiljana vsklikne: »Marko!« ter se izda. Nikola ostrmi, toda Smiljana laže iznova. Nikola ji ne verjame in se hoče nad Markom krvavo maščevati. Ljudstvo, ki se vrača od maše, najde Smiljano in Nikolo pred cerkvijo, Márica pa se poslovi od Nikole, ki pa je poln ljubosumja. Tudi drugi vojaški novinci pridejo, vse zapleše kolo, samó Nikola in Smiljana sedita. Marta pa se roga Nikoli in mu pove, da je obdaril Marko Smiljano z zlato. Nikola plane kakor lev pokonci, zgrabi Marto in zakriči: »Dokaži mi to!« Marta iztrga Smiljani iz nedrij verižico, češ: »Zvoni, izdajniško zlato!« »Končano je!« vsklikne Smiljana, misleč, da jo Nikola umori. Toda Nikola se je ne dotakne, ker se kot mož neče skruniti s krvjo nezveste nesramnice. Vrže ji le verižico pod noge ter zavpije: »Pojdi mi izpred očíj, nesramnica!«

Tedaj pride tudi zmagonosni Marko. Nikola ga hoče ustreliti, toda v tem hipu priskoči Marica in vdari Nikolo po roki, da sproži strel v zrak. — Marko se mu izvije in hoče napasti Nikolo s palico,

stvo tobakovega razprodajanja, vrhu tega pa je hotela odposojila kot poroštvo odtrgati še 2¹/₂ milijona frankov. Tako hudih in ponižujočih pogojev seveda niti stranke večine niso mogle sprejeti. Ker pa je bila glavna naloga ministrstva, dognati to nujno posojilo ter so se pogajanja razbila, je Karavelov s tovariši odstopil. Kaj se zgodi sedaj, ni gotovo; morda sestavi Karavelov novo ministrstvo ter razpusti sobranje. Govori se tudi že o Gešovu in o Cankovu. Vsekakor je Bulgarija v hudi krizi.

Vojna v Južni Afriki.

Bivši vodja angleške liberalne stranke, lord Rosebery, ki se je leta 1896. odtegnil političnemu delovanju, je v Chesterfieldu nastopil z znamenitim političnim govorom, v katerem je razvil svoj program ter se predstavil nekako kot kandidat za novega ministrskega vodjo. Rosebery je apeliral na vse angleške stranke ter jih povabil, naj se osnuje nova stranka liberalnih unionistov, ki zapusti sedanjo Chamberlainovo politiko surove in brutalne nestrpnosti ter sklene pošten mir z Buri. Tudi Rosebery ni za to, da se dá Burom popolna neodvisnost; pač pa, da se jim dá amnestija in najmilejša angleška uprava, v kateri pa bodo imeli sedež in besedo tudi Buri. Z dobroto in milimi pogoji naj se pridobe Buri za trajen mir, odpusti naj se jim dosedanja odpor ter sklene z njimi najliberalnejše razmerje. V to svrhu naj se predvsem prekličejo vse žaljive in terorizirajoče odredbe Kitchenerjeve ter naj se poskuša čim najhitreje pomiriti tudi druge evropske narode, ki so radi vojne v Južni Afriki razburjeni in Angliji sovražni. Vsekakor pa naj se vojna konča čim preje. Roseberyjev govor je dogodek največje važnosti, zlasti zatagadelj, ker je kralj Roseberyju posebno naklonjen ter je Rosebery popularen politik in ima mnogo pristašev tudi med Chamberlainovci. Tisti se nadejajo, da se zgodé v kratkem v angleškem kabinetu važne izpremembe ter trdijo, da se poveri vodstvo vlade Roseberyju. Razni listi sodijo, da so Buri danes miroljubnejši, saj so se jim pripetile v zadnjem času velike nesreče ter so kapitulacije burskih oddelkov skoraj na dnevem redu. Vsekakor je za Bure hud udarec, ako je bil pri Lüneburgu nadpoveljnik Botha res težko ranjen. Čudno in sumljivo pa je, da Kitchener o tem ni sporočil še ničesar.

Dopisi.

S Štajerskega, 15. decembra.

Čujte in strmite! — Slučajno so me pota pripeljala v moj rojstni kraj — v Sv. Lovrenc na Dr. p. Človek še vedno rad gre pogledat tja, kjer mu je tekla zibelka, zlasti me pa še sedaj bolj mika, ker se vendar malo vidi, da moji rojaki vsaj počasi napredujejo. A sedaj h kratu glej! — hočejo »gospodje« tudi ta kraj osrečiti. Nekaj imenitnega se je pojavilo v njih »bistrih« glavah. S strahom in z žalostjo sem poslušal novico, da dobi Sv. Lovrenc — nune. Neki »gospod« iz Maribora — jako ljubezniv in prijazen mož — jim hoče pozidati samostan, v katerem bi bila tudi dvorazredna šola za deklice, kako je prišel on do te misli, mi ni znano, a ču-

množica pa mu to zabrani ter ga odpelje. Božo privede Smiljano k Nikoli, da ga prosi odpuščanja. Nikola ji odpusti, a videti je neče več. Tedaj se vrže obupana in osramočena Smiljana v prepad. Ljudstvo poklekne in zapoje: »Majka božja, ti se smiluj!«, isto molitev, ki jo je pela v 3. dejanju Smiljana, ko je bila še zvesta, nedolžna in poštena.

Vilhar je prvi slovenski skladatelj, ki je izdal svojo opero v tisku. Knjigo je posvetil skladatelju svojemu strijcu, g. Iv. Vilharju. Slovenci imamo le par opernih skladateljev, zato je bila narodna dolžnost dramatičnega društva, da vprižori čim najskrbnejše tudi to lepo operno delo dičnega rojaka, ki si je pridobil za slovensko glasbeno slovstvo že toliko nemimljivih zaslug.

Preverjeni smo, da sprejme slovensko občinstvo opero svojega odličnega skladatelja z veseljem in navdušenjem. »Svoji k svojim!« je naša geslo; spoštujemo in negujemo svojo domačo umetnost, le potem bomo smeli zahtevati, da nas spoštujejo tudi tuji.

Per aspera ad astra!

P.

ditu se mu vendar morem, da on kot moder mož, ki je že marsikaj videl in slišal po svetu, hoče na tak način osrečiti, — ali boljše rečeno onesrečiti Sv. Lovrenc. Za vso to stvarjo pa menda kaj posebnega tiči.

Razmere stoje pa tako-le: Sv. Lovrenc ima sedaj 3razredno ljudsko šolo, katera je pa sedaj pretesna in treba jo je razširiti. Deželni šolski svet je menda to že storil pred par leti. Sedaj je torej treba zidati. Seveda je to za občino nekaj neprijetnega, kajti pred kratkim je morala staro župnišče spremeniti v pravi — grad, kar jo je stalo mnogo denarja. Sedaj pa zopet šolo dozidavati, to je res hudo. In vendar so kmetje kmalu privolili v to, rekoč: Če mora biti, pa mora biti, bomo pa naredili, čeravno težko. Tako je možko! (Seveda, jaz nisem bil zraven, ampak slišal sem od drugih tako.)

Vsa stvar je bila torej lepo v redu in tudi načrt je bil že gotov, krajni šolski svet ga je moral tudi — seveda — plačati. Sedaj pa pride nekdo (?) z novico, da šole ne bo treba razširiti (aha!), ker bode neki dobrotnik (glej, glej!) napravil tukaj samostan in dekliško šolo. Seveda kmetje so se razveselili in h kratu tudi jezili, zakaj se jim ni to prej povedalo, da ne bi dali načrta delati. Torej za nekaj so potem že opeharjeni.

Ljudje so bili torej veseli, da jim ne bo treba šole zidati. Reveži pa ne vedo, kaj jih še vse čaka. En primer: V Celju imajo tudi tako šolo, a sedaj bodo zidali 5. dekliško šolo. Počemu to? Menda jim že ne ugajajo več šolske nune? Pa vzemimo, da pridejo res tiste osrečevalne nune k Sv. Lov. Taki ljudje, čeravno so obljubili vedno uboštvo, potrebujejo mnogo. Od česa bodo živeli, s čim kurile pozimi itd.? Bojimo se, da se bode dala občina vjeti na limanice, da bode imela potem s tistimi nunami več stroškov, kakor pa sedaj z javno šolo. Sicer se pa javna šola itak ne more odstraniti, ker imamo tudi dečke. Nune bodo skoraj gotovo pobirale šolnino in bero, kajti drugače jim ni mogoče živeti; občina bo jim morala kupovati drva in vse drugo, kar se bode potrebovalo. Nekje, kjer imajo tudi slično nunsko šolo, daje občina vsako leto čez 3000 K! V pokritje stroškov lovrenška občina tega ne more. Sicer so pa tam še tudi razni meceni, ki vsako leto darujejo za ono šolo precejšnje svote; nadalje prirejajo razna društva veselice v ta namen itd. Vsega tega v Sv. Lovrencu ne bo mogoče. Svota 3000 K pa znese v 6 letih toliko, kakor bi stala nova stavba za šolo. Ali bo v 6 letih konec stroškov s samostanom? Gotovo je, da ne. Kmetje, sedaj pozor! Stroški bodo torej na dve strani. — Pa še nekaj ne pomislijo Lovrenčanje. Od tam gre namreč vsako leto nekaj učencev v srednje šole. Sedaj, ko je bila šola trirazredna, so šli lahko ti učenci brez posebnih težkoč v omenjene šole, samo v nemščini jih je bilo treba še malo podkovati. Potem pa, ko bi bila šola trirazredna, bi šlo vse še veliko lažje. Sedaj pa pride zopet ena velika dobrota. Če pridejo šolske nune sem, se bode sedanja šola razdelila v dve dvorazrednici. (To bi bila pač sramota za Sv. Lovrenc, da bi prišli od tri- na dvorazrednico!) Otroci se bodo torej mnogo manj naučili, kakor so se pa do sedaj, in v srednje šole bodo mogli prestopiti le tisti, katerih stariši bodo posebno premožni, da bodo plačevali posebnega učitelja, kateri bi jih eno ali dve leti pripravil zato. Vsega tega naši ljudje ne pomislijo in dobro bi bilo, da bi jim kdo to pojasnil. Gosp. kanoniku Mlakarju pa nazadnje priporočamo, da — če ga že tako tisočaki teže — naj raje namesto samostana pozida kako sirtišnico ali kaj enakega ali pa naj da občini nekaj tisočakov za šolsko stavbo, da bode občino manj zadelo. Cerkev je tudi potrebna popraviljanja. S tem bi občini veliko več koristil in sebi postavil veliko lepši spomenik, kakor pa z nunami. Sicer se mu pa za pripetiti, da bode veljalo tudi njemu: »Te nune semkaj pripeljavi, Si kriv, da kolne kmet te ugledavi!« ali kako že pravi Prešernova zabavljica.

Shod za vseučilišče.

Na shod, ki se je vršil v nedeljo, 1. decembra, v »Mestnem domu« so došli še naslednji brzojavni pozdravi:

Sv. Ivan pri Trstu. Kulturni dom diči skoro mesto vaše, da vrag naš očital več ne bo nam bede naše. — Rodbini: Ponikvar, Bartol.

Trst: Navdušeno pozdravljamo manifestacijo Ljubljanske metropole z željo, da bi se vzvišene zahteve slovenskega naroda po najvišjem kulturnem zavodu kmalu realizovale s ustanovitvijo slovenskega vseučilišča. — Črkostavci tiškarne »Edinosti«.

Trst: Shodu za slovensko univerzo žele popolnega uspeha. — Barkovljani.

Vetrinje: Le pogum! Živio! — Kotmaravas pri Celovci Vadenalov.

Královské Vinohrady: Vefejná schůze lidu, svolaná slovanským klubem v Praze, vyslechnuvši s nadšením řeči poslanců bratrského národa slovinského, volá kulturním snahám Vaším hřimavé »Na zdar!«

Královské Vinohrady. Zdar kulturním snahám bratří Slovinců! Jen pevným úsilím dobudete university a gymnasií slovinských. Živeli Slovinci! — Profesor Prusík.

Vojnik: Današnjim sklepom želi najboljšje uspehe! — Vojniška posojilnica.

Volovsko: Pozdravljam kulturno preznameniti današnji shod za slovensko sveučilišče u Ljubljani, želeč brzo ostvarjenje zaključaka. — Dr. Stanger, načelnik. (Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. decembra.

— **Osebnosti.** Poštними officiali so imenovani poštni asistenti gg.: Pavel Pogatschnigg, Artur Ghez, Robert Ogris, Viktor Zischka, K. Tišina v Trstu; Mihael Palčič, Jos. Krištof, Alfons Ravnikar v Ljubljani; Ivan Mermolja, Virgil Lussin v Gorici; Otmar Klamt v Pulju in Iv. Sirk v Rudolfovem. — Ravnatelj deželne bolnice, vladni svetnik gosp. dr. Alojzij pl. Valenta, je prošil za umirovljenje.

— **Za vseučilišče v Ljubljani** so potom mestnega magistrata vložile peticije na ministrstvo občine: Biljana, Grajska vas, Tolsti vrh in Zibika ter »Cerkveno predstojništvo v Zibiki.«

— **Občinski svet ljubljanski** ima prihodnji ponedeljek, 23. decembra t. l., ob šestih zvečer v mestni dvorani izredno javno sejo.

— **Kazenski zagovornik.** Gosp. dr. Fran Novak, odvetniški koncipijent, je vpisan v listo kazenskih zagovornikov za Kranjsko, Koroško in Štajersko.

— **Repertoir slovenskega gledališča.** Danes se igra Hauptmannova drama »Hanice pot v nebesa« in na to francoska veseloigra »Ženski joki«. — V soboto, 21. t. m., je premijera Vilharjeve opere »Smiljana«. Prihodnji predstavi bodeta šele na dan sv. Štefana, dne 26. t. m. Zunanje rodoljube opozarjamo, da bodeta po dve predstavi 26. in 29. t. m. in sicer popoldne dramska in večer operna predstava.

— **Spolšno slovensko žensko društvo** priredi v nedeljo zvečer v »Mestnem domu« predavanje in sicer bo govoril drž. posl. gosp. dr. Ivan Tavčar. Predmet njegovega predavanja je »Ženstvo in politika«.

— **Potres v Zagrebu.** Danes došli zagrebški listi poročajo prav obširno o predčerašnjem potresu. Zabeležena je vsaka malenkost. Iz teh poročil je razvidno, da je tu in tam odletela s strehe in z dimnika kaka opeka in da je počil tu in tam omet. O kaki večji škodi noben list ne poroča. »Agramer Tagblatt« pravi »Von irgend wie emfindlichen Schaden kann nicht die Rede sein.« Oficijozna »Agramer Zeitung« pa piše: Beschädigungen an Häusern kamen nur in geringer Masse vor und diese sind belanglos. O kaki katastrofi torej še govora ni. Potres se je čutil po vsem Zagorju, dalje tudi v Brežicah, v Kapeli pri Brežicah v Rajhenburgu in v Celju, nasprotno pa ga na pr. v Radečah niso čutili.

— **V obrambo Radovne.** Županstvo blejsko je doposlalo okrajnemu glavarstvu v Radovljici naslednji protest: Na ukaz z dne 29. novembra 1901. št. 16157

in z ozirom na ukaz visoke deželne vlade na Kranjskem z dne 26. novembra 1901, št. 20356, vlaga podpisano županstvo sledeči protest. Glede stavbe oziroma naprave, katera se misli za pridobitev vodne moči v potoku Radovna napraviti, da se porabi za elektriko pri zidanju predora skozi karavanke itd. dovoljuje si podpisano županstvo sledeče navesti: Na vsak način je šum »Rothweinklamm« s slapom eden najlepših biserov Gorenjske. Skozi dolgo vrsto let se je od strani društva za promet tujcev na Gorenjskem z velikim trudom in denarjem delalo, da se je omogočilo priti od slapa skozi Sotesko in nazaj. Tako po dovršenem trudapolnem delu je postal šum vsem izletnikom na Bledu in okolice, kakor tudi turistom, ki so prišli iz daljnih krajev si srce in duh okrepčati, najljubši izlet. S tem je postal šum in slap tako rečeno najdražji zaklad za Gorenjsko. Ta biser naravnih čudežev Gorenjske za industrijske namene porabiti, se pravi deželi, posebno pa zdravšiču Bled najlepši lišp odvzeti in mu nenadomestljivo škodo provzročiti. Tudi ni absolutno potreba, da bi se porabila voda iz Soteske za industrijske naprave, ker je lahko drugače dobiti vodno moč za take naprave. Zaradi tega protestuje podpisano županstvo proti nameravanemu projektu in si pridržuje nadaljnje korake v tem smislu. Županstvo Bled, dne 16. dec. 1901. J. Peternel. — Opomba županstva. Cenjeni gospodje deželni poslanci se naprosijo v pomoč!

— **V korist družbe sv. Cirila in Metoda!** Bližajo se lepi božični prazniki in novo leto. Takrat se pač vsak človek spomni najljubšega. Nam Slovencem naj spada med najljubše tudi naša velevažna šolska družba sv. Cirila in Metoda in kakor dobijo tisti, ki so nam dragi darila, tako naj ne zabimo te potrebne, gotovo najbolj potrebne slovenske naprave. Odkupujmo se njej v korist voščil za praznike in novo leto in če že vendar pošiljamo darila in čestitke, poslušajmo se v ta namen v prvi vrsti tistih reči, ki se prodajajo v ta namen, da se družbi pripomore. Dobijo se lepe razglednice, milo itd. in letos tudi lepi stenski skladni koledarji, ki jih je izdala tiskarna Slatnar v Kamniku. Naj bi ga pač v nobeni slovenski hiši ne pogrešali! Zakaj bi podpirali tuje, večinoma nemške tvrdke z nakupom še celo nemških koledarjev. Dičimo stene naših stanovanj le z našimi napravami, zlasti še, če s tem podpiramo koristno narodno stvar. Torej naj ne bo Slovenca ali Slovenke, ki bi te praznike ne založil vsaj mali dar na altar družbe sv. Cirila in Metoda. Da je v stiskah se pač lahko prepričamo vsak mesec, ker g. blagajničar pri vsakem naznanilu darov izkaže dohodke in stroške, kateri poslednji so, žal, vedno večji kakor dohodki. — Naj bi ne bile te vrstice glas vpijočega v puščavi! — Opomniti pa moramo, da naš list absolutno ne more priobčevati imen dotičnih, ki so se odkupili, ker nam tega prostor ne dopušča.

— **Podravska podružnica slovenskega planinskega društva** priredi v zvezi z »Žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda« 26. t. m., t. j. na praznik sv. Štefana veselico z jako zabavnim vsprejemom v gostilni gosp. Josipa Muleja v Rušah, h kateri se uljudno vabijo vsi udje in prijatelji omenjenih društev. Začetek ob 6. uri zvečer.

— **Vodstvo društva „Gospodinska šola“** vljudno vabi k letnemu običnemu zboru, ki bo v nedeljo 22. t. m. ob 11. uri dopoldne v društvenih prostorih, Rimska cesta 9.

— **Naučno ministrstvo** je obrtni nadaljevalni šoli v Toplicah pri Zagorju dovolilo 450 K podpore za l. 1901.

— **Iz Kranja** se nam piše. Došla mi je dopisnica iz Dovjega, katera pa ima samo nemški pečat: »Lengenfeld« z dat. 3. dec. 1901. Ali poštni urad na Dovjem nima dvojezičnega pečata, če ga pa ima, čemu ga ne rabi? In ali ni obično sram, da še vedno trpi samonemški pečat?

— **Plesni venček Rakovskih samcev** 4. januarja 1902 obeta biti tudi letos zelo zabaven. Vršil se bode v lepih prostorih gosp. A. Beleta na Uncu pri Raketu (posestvo nekdanj »De Redange«). — Ker je namenjen čisti dohodek družbi Sv. Cirila in Metoda je pričakovati,

posebno od okoličanov, lepe udeležbe. Za dobro postrežbo skrbel bode sam gostilničar, pri posameznih vlakih bodo pa vozovi na razpolago.

— **Vjet ropar.** Tistega človeka, ki je 13. t. m. pri Mošnjah oropal in smrtonevarno poškodoval 50-letno Marijo Mulaj, so orožniki že dobili. Zove se Peter Sten p. d. Purč in je doma iz Šp. Dupelj.

— **Nesreča v premogokopu.** V Kočevju je 14. t. m. ponearečil 17letni Fran Zadel iz Babinegopolja. Padel je v 68 m globok rov in se ubil. Kriv je te nesreče nadzornik Ivan Matè, katerega je dal preiskovalni sodnik takoj aretirati.

— **Na semnju v Kamniku** je posestnik Fr. Hribernik od Št. Lenarta pri Gornjem Gradu izgubil listnico, v kateri je bilo 840 kron. Mož pravi, da mu je bil denar mogoče tudi ukraden.

— **Utopljenca so našli** v Savi v pondeljek na Vrhovem pri Radečah. Mož je približno 40—50 let star, velike, močne postave, na glavi ni imel več las, pač pa še nekaj kratke brade in brk. Okrog vratu je imel obvezano pisano obratnico, na obeh nogah ostanke spodnjih hlač, črne nogavice in elegantne gosposke rumene čevlje, sicer je bil nag. Poškodbe ni sodnijska komisija nobene našla. Do sedaj se ne ve, kdo je utopljenec. Ležal je pa morda že 2—3 tedne v vodi.

— **V Št. Vidu nižje Ptuja** se je vršila 17. t. m. volitev novega občinskega odbora in so vkljub vsemu naporu nemškutarji s svojim dosedanjim občinskim predstojnikom Schoschterschem propadli. Izvoljen je čisto nov slovenski odbor.

— **Ponarejalci denarja pred sodiščem.** Pred protinim sodiščem v Celju je bila po dvanajstih obravnavi obsojena cela družba ponarejalcev denarja. Obtoženi so bili: 76letni Ivan Drenek, pleskar, doma iz Mekin pri Kamniku, ki je bil zaradi ponarejanja denarja že trikrat kaznovan, potem 62letni Jos. Curhalek, 26letni Fran Curhalek, 60letna Marija Curhalek, 37letna Josipina Curhalek in 21letna Urša Curhalek, vsi iz Zamosteca. Ta družba se je že od leta 1900 bavila z izdelovanjem ponarejenega denarja. Delali so v kleti, v vinogradu Josipa Curhalka, a potrebno orodje so kupili deloma v Brežicah, deloma v Zagrebu. Ženske so stale na straži in skrbele za hrano. Od letošnjega poletja so imeli delavnico na posestvu Nikolaja Radamoviča, ki leži deloma na Hrvaškem, deloma na Kranjskem. Tej družbi so prišli 25. avgusta t. l. na sled. Ta dan je neki Franc Medolj v Krškem izdal ponarejen desetak, v Brežicah pa je Josipina Curhalek poskusila zamenjati ponarejen desetak pri knjigotrcu Umku. Temu se je zdel desetak sumljiv. Josipina Curhalek je rekla, da ga je dobila od nekega hrvaškega kupčevalca s prašiči ter odšla. Šla je potem z bratom in s svakinjo v Matljasovo trgovino, tam nakupila raznega blaga in zopet plačala s ponarejenim desetkom. Pomočnik je imel ravno tedaj toliko opravila, da bankovca ni mogel natančno pogledati; sprejel ga je, iz previdnosti pa ga zaznamoval. Pozneje se je izkazalo, da je bankovec ponarejen. Stvar se je ovadila sodišču, ki je odredilo hišno preiskavo, katera pa ni imela uspeha, kakor tudi ne zaslišanje rodbine Curhalek. Ker je Josipina Curhalek tudi v preiskavi trdila, da je dobila ponarejeni desetak od nekega hrvaškega kupčevalca s prašiči, je sodišče stopilo v zvezo s hrvaškimi oblastnjami, katera so tudi začela obsežne poizvedbe. Dne 23. septembra je neki Marko Zemljanič pri graverju Justizu v Zagrebu naročil več črk in števil. Graver je spoznal, da se gre za ponarejanje denarja in je stvar ovadil. Zemljanič je nekaj dni pozneje, namreč 30. septembra, pisal graverju, naj pošlje naročene reči na naslov Frana Curhalka, a predno je graver to storil, je Zemljanič videl v Zagrebu in ga pustil aretirati. Na podlagi njegovih izpovedeb izvršena hišna preiskava pri rodbini Curhalek je imela popolen uspeh, samo da glavnega krivca, provzročitelja vseh falsifikacij, necega Iv. Krkovec ni bilo dobiti. Krkovec je bil baje v Ameriko popihal. Obsojeni so bili: Ivan Drenek na do smrtno ječo, Josip Curhalek na dve leti, Josipina Curhalek na tri leta in Marija Curhalek na jedno leto. Koliko falsificiranih bankovcev je družba spravila v promet, se ni dalo dognati.

— **V snegu obtičal** je pri Ukvah na Koroškem dne 16. t. m. poštni vlak in so se popotniki morali več ur vaditi v potrpljenju, predno so bili rešeni iz neprijetnega položaja.

— **Umetna dela s šivanko.** V najnovejšem času se povsod kaže težnja, da se uporabljajo umetniška načela pri opremljanju stanovanj, oblačil, sploh pri vsem, kar prihaja v življenju s človekom v dotiko. Tako so bili že opetovano na umetniških razstavah razstavljeni izdelki, napravljeni s šivanko. To so bili dozdej pač samo ročni izdelki, kar so mogle izvršiti le nekatere spretne ženske. V našem času se bo gotovo vse predruščilo, kadar se bo vobče upeljal v uporabo šivalni stroj. Veliko lepše umetniške izdelke s šivanko se izdelujejo s Singerjevim strojem. Prav poseben užitek finosti, okusa in domišljije zadobivamo pri ogledovanju umetniških izdelkov, napravljenih s šivalnim Singerjevim strojem. Zato tudi vsakdo občuduje vsestransko uporabo Singerjevih strojev. Pravi umetniški izdelek je na pr. ravno v tem času slika »Othello«, ki se lahko pogleda pri zalogah Singerjevih strojev. — In tak Singerjev stroj, ki, recimo, danes aplicira debelo sukno za zavese, more koj jutri izgotavljati najfinejša dela celo z mušelinom, in vse to jako hitro. Singerjevi stroji so jako praktični, posebno oni, kjer je električna razsvetljava, kajti ondi se more uporabiti motor, ki se spoji z električno žico. Tudi v našem mestu je skladišče Singerjevih strojev na sv. Petra cesti št. 6.

— **Električna železnica.** Voz z južnega kolodvora v mesto in na dolenski kolodvor in retour počaka odsej pri prvooimenovanem kolodvoru do 10. ure tržaškega vlaka. Če ima pa vlak 10 minut zamude, odide voz od tamošnjega postajališča.

— **Ljubljana** je vsled zadnjih nalivov narasla za 180 m nad normalo.

— **Zaradi 60 vinarjev** sta se včeraj zvečer pri večerji sprla Iv. Novak, hlapec in Ivan Dolinar, dninar, oba pri Martinu Lampertu v Kolodvorskih ulicah št. 21 in je v prepiru Dolinar zagrabil za nož na mizi in sunil Novaka v levo oko. Poškodovanec, ki bode najbrže izgubil oko, se je oddal v deželno bolnico. Dolinarja je policija danes zjutraj aretovala in izročila na Žabjek.

— **Mlad tat.** Štirinajstletni postopač Josip Oblak iz Glinc je bil včeraj popoldne na skladišču kranjske stavbne družbe zasačen, ko je kradel staro železo. Nabral si ga je bil že 40 kg. in ga je že hotel odnesti. Prijel ga je strojevodja Jernej Lotrič. Tatiček je imel v Hilserjevih ulicah pripravljen ročni vozček, da bi bil na njem ukradeno železo odpeljal.

— **Aretovanje.** Policija je zaprla nekega Vincenca Orešnika iz Gotovelj pri Celju, katerega zasleduje sodišče po policijskih listih zaradi tatvine.

— **Tatvina.** Dne 15. t. m. zjutraj ulomil je neznan tat v hišo Nikolaja Nachtigala v Ihanu št. 2 in je ukradel iz skrinje 83 kron. Domači so bili takrat pri maši.

— **Nepoboljšljiv tat** je tesar Fr. Klopčar iz Dobrunj. Bil je nad šestkrat zaradi tatvine, pa tudi zaradi goljufije kaznovan. Danes pa je bil spet v mestu zaradi tatvine prijet in sodniji izročen. Policija ga je za vselej izgnala iz mesta.

— **Našel je mizarški vajenec** Josip Karlinger v Slomškovi ulici št. 14 srebrno žensko uro in srebrno verižico, kar je oddal na magistratu.

— **Atentat na carsko družino.** Carska rodbina se preseli iz Carskega Sela v Gačino. Neznan zločinec je vodo pokvaril baje celo zastupil ter je zato okoli 100 ljudij obolelo. Cevi vodovoda so bile navrtane in se je voda kvarila z neko maso.

— **Mesto Kanton — gori.** Iz Berolina javljajo, da je mesto Kanton od torka ponoči v plamenu. Ogenj se je že strašno razširil. Pogorelo je že na 800 hiš. Števila ljudi, ki so našli v plamenu smrt, doslej še ni bilo možno določiti; vsekakor pa je to število jako veliko.

— **Vstrajen samomorilec.** V Marmoros-Sigetu se je ustrelil 16. t. m. jurist Fr. Menczer. Ustrelil se je najprej v levo prsno stran. Ker se ni zadel smrtno, se je ustrelil v vrat, a ker še ni bilo dosti, se je ustrelil še v levo senco. To je

zadoščalo. Mladenič je bil znan v vseh odličnih krogih mesta. Gospodinja je omedlela in ležala par dni v omedlevici. Ustrelil se je radi dolgov.

* **Vsled lakote izmrl ves narod.** Amerikanec Jesup je poslal takozvano Jesupovo ekspedicijo v Azijo, da bi prepotovala in preiskala zlasti severne dežele. In ta ekspedicijska je prišla na sled zapuščenemu, neznanemu narodu, ki bode kmalu izmrl, in sicer radi pomanjkanja živil. Ljudje umirajo vsled lakote. To spominja na poročila Nordenskiöld, ki je tudi raziskaval severne kraje ter našel nekje razpadle kočje, orodja, človeška in živalska okostja, iz česar je sklepal, da je izmrl dotični narod radi lakote ali pa vsled kake epidemije.

Književnost.

— **„Roza Jelodvorska“.** Lepa povest za mladino. Spisal Krištof Schmid. S 6 podobami v barvotisku. Založil L. Schwentner v Ljubljani. 1902. Cena fino vezane knjige 2 K, po pošti 2 K 20 h. Med najlepšimi in mladini najprimernejšimi didaktično-pripovednimi povestmi klasika nemških mladinskih pisateljev Krištofa Schmid je gotovo »Roza Jelodvorska«. Povest je poučnozabavna ter nudi odrasli mladini mnogo plemenitega užitka. Zategadelj jo slovenskim starišem najtopleje priporočamo, da jo kupijo za božične praznike svojim otrokom. Knjiga je lepo ilustrovana.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 19. decembra. V včerajšnji seji poslanske zbornice je bil sprejet predlog poslanca dr. Ploja, da se vstavejo državnim uradnikom vsa leta, kar so službovali neposredno pred nameščenjem kot diurnisti pri državnih uradnikih. Tudi zakon o avskultantih je bil sprejet. Pri ti priliki je govoril posl. Plantan. Izrekel je svoje prepričanje, da sedanjemu parlamentu ni pomagati, ker je neozdravljivo bolan za centralizmom, potem pa se bavil z razmerami pri sodiščih. Prihodnja seja bo najbrž dne 20. januarja.

Dunaj 19. decembra. Vsenemški poslanci so sinoči sklenili zahtevati, naj pride njihov predlog zastran Burov v prvi prihodnji seji na razpravo.

Dunaj 19. decembra. »Vaterland« prijavlja pastirsko pismo, s katerim se prebivalstvo pozivlja na delo za ustanovitev katoliške univerze v Solnogradu.

Dunaj 19. decembra. Znani preiskovalec Afrike, dr. Emil Holub, je smrtno nevarno bolan in ni več upanja, da bi okreval.

Dunaj 19. decembra. Policija je aretovala odvetnika dra. Schemeka zaradi poneverjenja.

Dunaj 19. decembra. Eskompter Oskar Neumann, ki je ponaredil več menic ter prevaril razne denarne zavode za 100.000 K, je pobegnil.

Belgrad 19. decembra. Sin bivšega ministrskega predsednika Gjorgjevića je bivšega naučnega ministra Marinkovića na cesti klopotal. Marinkovič se je branil z revolverjem, in ustrelil dvakrat. Gjorgjevića ni zadel, pač pa nekega dečka težko ranil.

Sofija 19. decembra. Knez ni sprejel demisije ministrstva. Sodi se, da ostane sedanja vlada v celoti na krmlu.

Berolin 19. decembra. Pruska vlada je vsem češkim in poljskim društvom zaukazala, da se mora odslej na vseh njih zborovanjih izključno samo nemški govoriti. Jednak ukaz je izdala tudi saksonska vlada. Nemški burši so imeli tu velik šof, na katerem sta znani profesor Adolf Wagner in Ljubljane dr. Samassa z velikim sovražstvom nastopala proti Slovanom.

Madrid 19. decembra. Buri so pri Menemgiriju presenetili neki angleški oddelek in ga pognali v beg. Angleži so zbežali na portugeško ozemlje, a niso odložili orožja nego se lotili boja. Več portugeških vojakov in jeden častnik so bili ubiti.

London 19. decembra. Poročila o atentatu na japonskega cesarja so docela izmišljena.

40.000 kron znaša glavni dobiček loterije v korist ogrevalnim sobam. Opozarjamo svoje čitatelje, da se srečkanje vrši nepreklicno dné 16. januarja 1902.

Umri so v Ljubljani:

Dne 15. decembra: France Ule, kurilčev sin, 2 1/2 leti, Radeckega cesta št. 1, vnetje sapnih vej. — Jožefa Gobatto, majorjeva vdova, 61 let, Zabajak št. 5. Želodčni rak. — Jožef Gruden, natakár, 43 let, Erjavčeva cesta št. 26, jetika. — Marija Cotman, gostija, 77 let, Ilovica št. 38, ostarelost. — Terezija Kainer, železniškega uslužbenca hči, 3 mes, Martinova cesta št. 26, črvesni katar.

V deželni bolnici:

Dne 12. decembra: Ivan Hutter, kostanjar, 19 let, jetika. — Pavla Krajšek, delavčeva hči, 11 1/2 mes., vnetje sapnih vej.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506-5 m. Srednji srčni tlak 756-0 mm.

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Vidljivost v m
18	9. zvečer	729.0	5.2	sl. sever	del. jasno	0.4
19	7. zjutraj	729.0	0.4	sr. svzhod	megla	0.4
	2. popol.	726.0	3.9	sl. svzh.	oblačno	0.4

Srednja včerašnja temperatura 5.6°, normala: -1.9°.

Dunajska borza

dne 19. decembra 1901

Skupni državni dolg v notah	99.15
Skupni državni dolg v srebru	90.05
Avstrijska zlata renta	118.75
Avstrijska krona renta 4%	96.95
Ogrska zlata renta 4%	118.70
Ogrska krona renta 4%	94.15
Avstro-ogrski bančni delnice	1587. —
Kreditne delnice	851.75
London vista	239.25
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.20
50 mark	23.44
20 frankov	19.05
Italijanski bankovci	93.55
G. kr. cekini	11.32

Komí

vešč trgovine s špecerijskim blagom in z železnino, se sprejme v večjem trgu na deželi. (2749-3)

Naslov pove upravnništvo »Slov. Nar.«.

Dva dijaka

ali dva druga gospoda sprejme se v prijazno stanovanje in na dobro hrano blizu realke in gimnazija. (2751-2)

Več pove upravnništvo »Slov. Nar.«.

Mejnarodna panorama.

V poslopju meščanske bolnice.

Vstop s sadnega trga. Pogačarjev trg. Ljubljanska umetniška razstava I. vrste.

Fotoplastično potovanje po celem svetu v polni istini.

Razstavljeno samo še do sobote 21. decembra:

Lepi Neapelj

z izbruhajočim Vezuvom.

Kdor želi sebi in svojim otrokom pripraviti poseben vžitek, naj ne zamudi ogledati si to prekrasno serijo. Na tisoče častitih priznanj od odličnih izgojiteljev.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2761)

Vstopnina za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojake do narednika 20 h.

Drsalice,

vsakovrstne fine in priproste nože in škarje, gumi cevi in vse v to stroko spadajoče predmete priporoča sl. občinstvu po nizkih cenah 62 let obstoječa tvrdka (2691-3)

N. Hoffmann.

Najnovejša oblika klobukov

iz diake, volne in svile

za gospode in dečke

Izdelki c. kr. dvornih zalagateljev Viljema Pless-a, J. Hückel-a in Jos. Pichler-ja sinov, kakor tudi (2747-2)

kravate

vsake vrste in barve

od najpriprostejše do najfinejše in najelegantnejše priporoča v veliki izbiri in za cene, kakeršnih se ne najde drugod,

trgovina s perilnim, pletilnim in modnim blagom

C. J. Hamann

Ljubljana, Mestni trg šte. 8.

Mlad trgovski pomočnik

želi premeniti svojo službo. Izurjen je v galanterijski in špecerijski stroki. Ponudbe sprejema V. D. poste restante, Ribnica. (2736-3)

Najfinejši cvetlični med

iz čebelnjaka Babnikovega v Dravljah, z jamstvom pristnosti in čistosti, prodaja v steklenicah po 1/4, 1/2 in 1/1 kilo

Edmund Kavčič

trgovina delikates, v Ljubljani, Prešernove ulice. (12-253)

Za božične praznike

priporoča (2759-2)

pekarna in slasčičarna

Jakob Zalaznik

Ljubljana, Stari trg št. 21 različna nasladna peciva, kakor tudi fine potvice, medene, rozinove in mandeljnovne, ter fine šarkeljne in pince.

Nadalje priporoča

raznovrstne okraske

za božična drevesca

po nizki ceni.

Naročila se sprejemajo in izvršujejo točno.

Zrebanje nepreklicno 16. januarja 1902!

Glavni dobiček 40.000 vrednosti

Srečke za ogrevalne sobe
(Wärmestuben-Lose)
Srečka à 1 krono

priporoča (2659-8)
J. C. MAYER
v Ljubljani.

Krasna darila za Božič in Novo leto

priporoča v najraznoverstnejši izbiri

L. Schwentner v Ljubljani

knjigarna

in trgovina s muzikalijami in umetninami

Dvorski trg, Židovske ulice.

(2738-3)

T. št. S 15-16/1/1.

Oklic.

(2762-1)

Na premoženje pod tvrdko „Josef Grosslercher & Comp.“ za promet tovarne za slamnate klobuke na Viru, registrovanega komanditnega društva, kakor tudi na privatno premoženje osebno jamčечеlega družbenika Jožefa Grosslercherja, tovarnarja slamnikov na Viru, je bil dné 16. decembra 1901 (trgovinski) stečaj objavljen. Konkurni komisar: c. kr. sodnik dež. sodišča g. Franc Vedernjak v Ljubljani. Začasni upravitelj mase: g. J. dr. Maksimilijan pl. Wurzbach, advokat v Ljubljani.

Ustanovitev roka: dné 30. decembra 1901 predpoldne ob 9. uri pri podpisnem sodišču, soba št. 22 (pred konkurznim komisarjem).

Rok za oglas: do dné 17. februarja 1902.

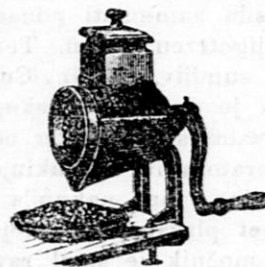
Likvidacijski in poravnalni dan 3. marčija 1902 predpoldne ob 9. uri pri podpisnem sodišču, soba št. 22 (pred konkurznim komisarjem).

C. kr. deželno sodišče v Ljubljani,

oddelek III., dné 16. decembra 1901.

Vedno razstavljeno!

Za Božič in novo leto!

Stroj za ribanje kruha itd. (2760-1)

Stojača za božična drevesca in primerna darila, kakor: drsalice, mesoreznice, tehtnice, stroje za ribanje kruha, sladkorja itd., možnarje, modelčke, likala, mlinčke za kavo, samovarje ter vse druge v to stroko spadajoče predmete po jako ugodnih cenah priporoča

Samovar.

Andr. Druškoviča naslednik Valentin Golob

trgovina z železnino na Mestnem trgu.

PARIŠKA RAZSTAVA 1900: „GRAND PRIX“.

Najvišje odlikovanje!

Na 7 prejšnjih razstavah odlikovano s prvimi darili.

Le pristno s 1860 T.P.A.P.M. na podplatu. С.П.ЕТЕРБУРГ

Šentpeterburške

GALOSHO
čevlji za sneg, Storm Slippers

Vsak dan se izdelava v tovarni 40.000 parov!

Samojedini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.

V Ljubljani se dobivajo pri znanih tvrdkah: J. S. Benedikt, Ernest Jeuncker, A. Kasch, Henrik Kenda, Iv. Kordik, Ant. Leutgeb, Karl Becknagel, Albert Schäffer, F. M. Schmitt, Fran Szantner itd. (2608-10)

Za Božič in novo leto!

Josip Hochstädter in sinovi, Zagreb Draškovičeva ulica 24, 26

priporočajo svoje izborne vrste piv v sodčkih in steklenicah, in sicer:

Gössko pivo Plznski prazvor

iz Gössa pri Ljubnem

iz meščanske pivovarne v Plznu

Monakovsko avguštinsko pivo.

Za udobnost p. n. občinstva razvrščajo se omenjena piva (v zaboje po 25 ali 50 litrov, kakor kdo zahteva, vendar se morejo oddati le kompletni zaboji. — Zagrebški odjemalci se vsako naročilo od 5 steklenic naprej dostavi franco na dom. (2707-3)

Cenik zastoj.

Z velespoštovanjem

Josip Hochstädter in sinovi, Zagreb,

Draškovičeva ulica št. 24, 26.

Monakovsko avguštinsko pivo.